

24 травня 2024

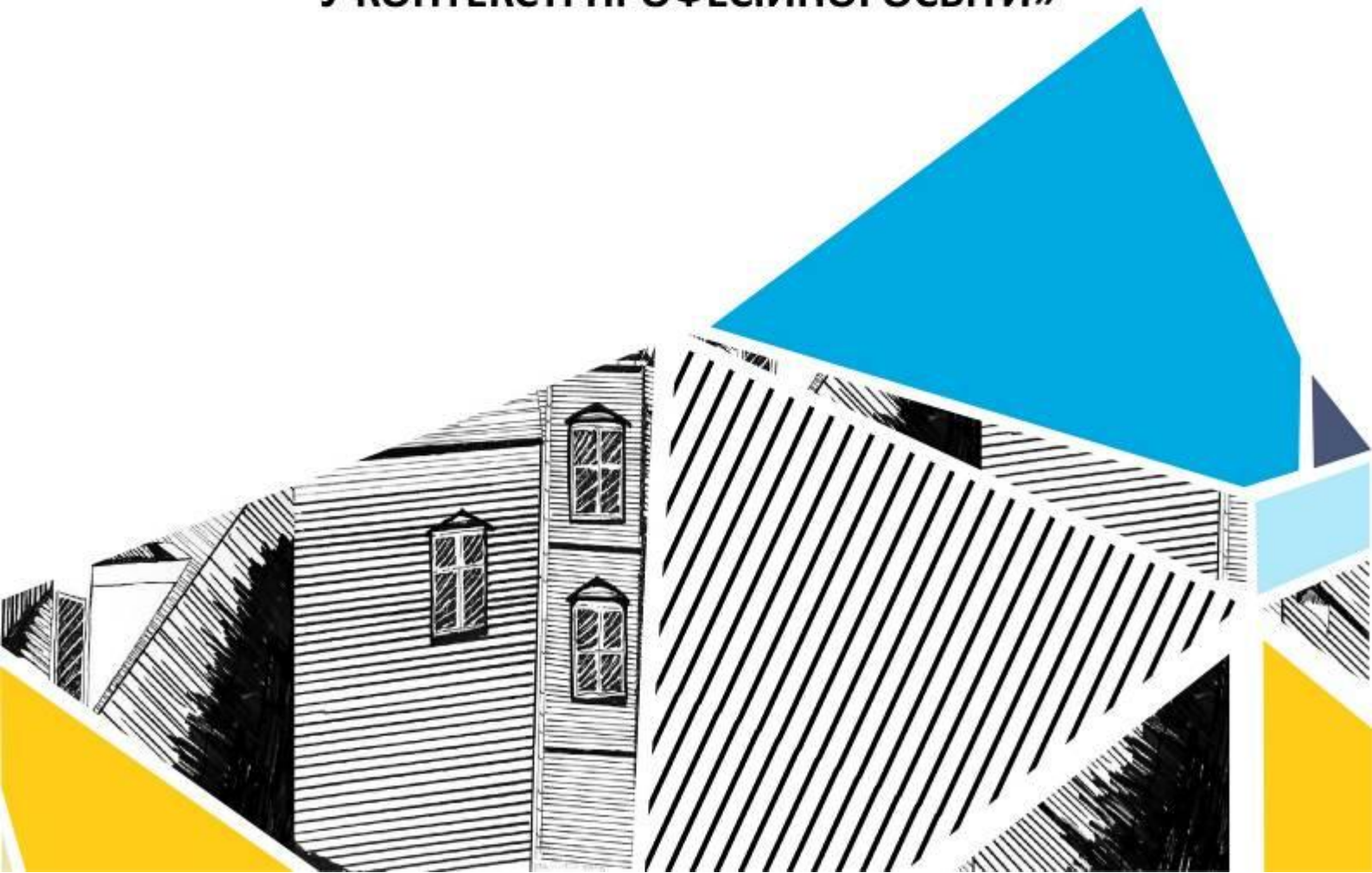

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ФАКУЛЬТЕТ
ФІЛОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, МОЛОДИХ УЧЕНИХ
І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

**«АРХІТЕКТУРНИЙ РИСУНОК
У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»**

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, МОЛОДИХ УЧЕНИХ
І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

**«АРХІТЕКТУРНИЙ РИСУНОК
У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»**

УДК: 72/021/2(06)
3-11

Редактор: Т.М. Зіненко

Укладач: О.В. Острогляд

Збірник наукових праць за матеріалами VIII
Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, молодих учених і науково-педагогічних
працівників «Архітектурний рисунок у контексті
професійної освіти» / За ред. Т.М. Зіненко. – Полтава :
Полтавська політехніка, 2024. – 57 с. : іл.

Представлені у збірнику матеріали публікуються вперше.

© Автори публікацій, 2024
© Обкладинка і макет: О.В. Острогляд, 2024
© Полтавська політехніка, 2024

- цивільній інженерії та архітектурі». – 19-22 вересня 2021 р. -Чернігів, 2021. - С. 316-318;
12. Харлан О.В. Половиця: в епіцентрі сучасного міста / упоряд. О.В. Харлан, М.В. Шилкіна, ред. І.С. Голуб, А.Л. Залевська. – Дніпро: ДОУНБ, 2019. – 62 с.;
13. Шатров М. Город на трех холмах: книга о старом Екатеринославе. – Днепропетровск: Промінь, 1966. – 330 с.
14. Шатров М. Город на трех холмах. Изд. 2-е, испр., доп., - Днепропетровск: Изд-во «Промінь», 1969. – 453 с.
15. Швидковский О.А. Днепропетровск. Серия «Архитектура городов СССР». – М., 1960. – 160 с.

УДК 728.61.012.8:72.021.2

Божинський Н.І.,

кандидат архітектури

доцент кафедри Образотворчого мистецтва Національного

університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,

доцент кафедри Дизайну ННІМ ЛНУ імені Тараса Шевченка, м. Полтава

«ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТРАДИЦІЙНОГО НАРОДНОГО ЖИТЛА У ПОГЛЯДІ ХУДОЖНЬОГО СКЕТЧІНГУ»

Розглядаючи специфіку урбан-скетчінгу українських міст, не можна оминати увагою те, що давній образ українського міста (зокрема центрально- і східноукраїнського) формувався зі сплетіння одноповерхової приватної забудови, що характером своїм мало відрізнялася від сільської – ті ж тини, ті ж стріхи, білені стіни, ґрунтові дороги. Варто згадати описи хоч би прославленого Миколи Васильовича Гоголя про Миргород. Те саме можемо прочитати про Харків, Полтаву, Решетилівку, Валки тощо. І так тривало переважно до 1930-х рр., а потім стало різко мінятись. Кількісною «точкою неповернення» стали 1980ті роки, коли такі хати перестали відтворюватись навіть у передмістях і селах. Отже, проблемою стало те, що автентичне

середовище української хати практично вимерло, а рештки її зразків швидко зникають, потрапляючи під постійне нищення війною, аграріями, будівельниками, ремонтниками, аматорами-користувачами народного житла тощо. Майже кожен мешканець села може «похвалитись» досвідом нищення та демонтажу традиційного житла. Але одиниці старших людей можуть пригадати власноручне створення бодай елементів традиційного середовища. Тому й виходить, що коли виникає потреба відтворити «українську хату» чи «село» – майстрові немає на що взоруватися, ні в досвіді ні в живому матеріальному середовищі немає вже зразків потрібного виду. Саме тому найціннішими для нас є не тільки давні світлини традиційних жител, а особливо численні, навіть невеличкі, скетчі та замальовки житла – інтер'єрів, екстер'єрів, груп споруд, цілої вулиці або й взагалі цілого поселення, що складається з народного традиційного житла. Саме про такі поселення писали поети (село, як писанка село, й хати як мов би діти в білих сорочках) і малювали художники, часто з натури. Серед митців, що працювали у цій темі, варто згадати Т.Г. Шевченка (залишив сотні замальовок хат, деякі з них відтворені саме за його скетчами), П.Д. Мартиновича (зокрема сюжети з величезного і мальовничого, нині затопленого в ссрс села Вереміївка), І.Ю. Ріпина, С. Васильківського, О. Сластьона, А. Ждахи, Ф. Красицького, Ф. та В. Кричевського, та десятків інших славетних митців. Роботи створювались вугіллям, олівцями, сепією, соусом, пастелями, акварелями та олією, тощо. Завдяки їхнім навіть дрібним замальовкам вимерлого насьогодні середовища, можемо скласти уяву про ППС традиційного житла і, навіть, дещо відтворити.

Нажаль, насьогодні зробити скетчі традиційних жител можна тільки в музеях архітектури й побуту, або іноді у глухих селах, де ще подекуди трапляються поодинокі руїни колись поширеного скрізь типу житла. Автором провадиться наукова та практична робота із відтворення невеликого такого середовища, серед іншого – з метою проведення художницьких пленерів на тему традиційного житла південної Полтавщини, і вона незабаром має дати свої плоди.